

Motion till riksdagen 2020/21:3717

av **Birger Lahti m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2020/21:16 Elcertifikat – stoppregel och kontrollstation 2019

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tilldelningen av certifikat bör stoppas efter 696 miljoner utfärdade certifikat inom det svensk-norska elcertifikatssystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Elcertifikat är ett till hälften marknadsbaserat ekonomiskt stöd för producenter av förnybar el. För varje producerad megawattimme (MWh) förnybar el tilldelas producenterna ett elcertifikat. Elproducenterna kan sedan sälja elcertifikaten på en öppen marknad där priset bestäms mellan säljare och köpare. Elcertifikaten ger på så sätt en extra intäkt till den förnybara elproduktionen, utöver den vanliga elförsäljningen. Köpare är aktörer med s.k. kvotplikt, främst elkonsumenter. Kvotplikten är politiskt styrd. Elcertifikaten har haft en avgörande betydelse när det kommer till att få igång utbyggnaden av förnybar elproduktion, främst i fråga om bio- och vindkraft.

Nu har detta system spelat ut sin roll, marknaden är mättad och vindkraftsbranschen är orolig för vad som kommer att hända om systemet inte stängs i balans där utbud och efterfrågan möter varandra. Priset på elcertifikaten har stadigt sjunkit i och med att den tekniska utvecklingen tillåter effektivare produktion. Om systemet inte stängs i balans kommer priset på elcertifikat att ligga kvar på dagens nära-noll-nivå, och det är främst de tidiga producenterna som kommer att drabbas. Om ett ökande elpris inte kompenserar för minskade intäkter från elcertifikat är det sannolikt att de producenter som har lägst lönsamhet kommer att påverkas mest, vilka är de som byggde innan den teknologiska utvecklingen hade kommit dit där den är i dag samtidigt som de som har byggt senare i dag egentligen inte tjänar något alls på systemet med elcertifikat.

Världens energianvändning ökar ständigt. I både Europa och resten av världen kommer behovet av energi att öka under de närmaste decennierna. Den ökande energiförbrukningen hänger ihop med befolkningsutvecklingen. År 2050 beräknas befolkningen uppgå till någonstans mellan 9 och 10 miljarder människor – människor som kommer att kräva sin beskärda del av jordens tillgångar och välstånd. I dag är det kol, olja, uran och gas som dominerar produktionen. Denna utveckling är inte hållbar. Vänsterpartiet vill att Sverige i stället ska vara en föregångare i omställningen till ett förnybart energisystem. Sverige ska vara ett land som tar ansvar för kommande generationer. Investeringar i det svenska energisystemet är en viktig och nödvändig del i miljö- och klimatomställningen i Sverige och i världen.

Det är bra att regeringen nu tar initiativ för att avsluta systemet med elcertifikat. Vänsterpartiet menar dock att det förslag som ligger är fel väg och riskerar att bli uddlöst. Svensk Vindenergi pekar i sitt remissvar, i likhet med regeringen, på att målen för systemet kommer att nås i förtid. Det är i grunden positivt då det innebär att utbyggnaden av ett förnybart system går snabbare. Dock innebär det att systemet som sådant stöter på problem.

Sedan 2018 har elcertifikatspriset rasat, och i kombination med en förväntad kraftig överutbyggnad har det lett till att elcertifikatspriset har gått ned från ca 17 öre/kWh till nu nära noll-priser (0,6 öre/kWh). Detta innebär att det krävs snabbare lösningar och effektivare lösningar för att systemet faktiskt ska stängas i balans. Det är också viktigt att beskedet till branschen är tydliga då det annars kan leda till att osäkerhet sprider sig och att detta påverkar produktionen.

Vi menar att regeringens förslag bör kompletteras med ett s.k. tilldelningsstopp likt det Svensk Vindenergi och Svensk Vindkraftförening föreslog i remissvar på Energimyndighetens rapport 2018. Regeringen avvisar detta då man menar att det riskerar att leda till en ökad kostnad för de kvotpliktiga elkonsumenterna. Vi menar att detta argument är problematiskt av ett antal anledningar. Produktionen av el har ökat i en sådan takt att elpriserna har pressats ned så att det motsvarar kostnader för elcertifikaten om inte mer. Även om förslaget leder till en ökad elcertifikatsavgift i jämförelse med dagens läge kommer det i en tid då elpriserna är rekordlåga. Om regeringen månar om elkonsumenterna bör man se över den skattesänkning som kärnkraften har fått i form av sänkt effektskatt – och som har täckts av elkonsumenterna genom höjd energiskatt. Denna skattehöjning menar vi är rimligare att diskutera än det som i sig drabbar förutsättningarna för produktionen av förnybar energi. Ett annat problem med elfakturorna i dag är de skenande elnätskostnaderna för konsumenterna där avregleringen av elnäten har lett till ett orättvist och dyrare system för elkonsumenterna. Det är orimligt att producenterna av förnybar energi ska stå för notan för dessa beslut.

Ett tilldelningsstopp hade inneburit en säkerhet för producenterna och en möjlighet att säkra marknaden och därigenom även produktionen. Därav borde även ett tilldelningsstopp beslutas.

Tilldelningen av certifikat bör stoppas efter 696 miljoner utfärdade certifikat inom det svensk-norska elcertifikatsystemet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Tony Haddou (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Ida Gabrielsson (V)

Ciczie Weidby (V)